(המשך מעמוד 7)

ואמך היתה זונה. הסתלק מזה! אינני רוצה לראותך עוד."

לשמע דבריו, נעשה בשרי חידודים חידודים ונתרתי ממקומי כנשוך נחש. לא עניתיו דבר, כי הדיבר נעתק מפי נחזרתי לחדרי מדוכדך ועגום.

כך היכרתי את אשתי

אחרי עמל רב מצאתי את אשר ביקשתי. היתה זו נערה כבת 19 שנה בשם שושנה. הכרתיה בתל־אביב, אשר בה התגוררה בבית הוריה. היא לא ידעה דבר וחצי דבר על כל פרשת חיי המשונה ועד מהרה נתהדקה ידידותנו בקשר אמיץ.

משהבחנתי בהתמסרותה אלי, גיליתי לה את מצבי הנוכחי אשר אני נתון בו, והסברתי לה את גודל הקורבן אשר יהיה עליה להקריב באם היא תסכים להנשא לי. היא הביעה את הסכמתה להינשא לי על אף כל, ואמרה לי שתלך עמי באשר אלך וידברו הבריות אשר ידברו, אין זה פוגע בה כלל. מנוי וגמור היה איפוא עמנו להינשא זה לזו, מיד לכשיהיו בידינו האמצעים הכספיים לשם כך. התאזרתי עוז והחלטתי לנסות ולבקש מאבי עזרה כלשהי להכנת נשואי. נטלתי עמי את שושנה ונגשתי עמה לבית אבי.

בזכותה של שושנה היו אבי ואמי חורגתי אדיבים אלי כביכול, והקשיבו בסבלנות מעושה לבקשותי. נקבתי להם את מועד טכס נשואי עם שושנה אשר היה עתיד להתקיים בעוד שבועיים ימים, והזמנתי אליו את אבי ואמי חורגתי. כמו כן הסברתי לאבי את מצבי הכספי הקשה, ובקשתי ממנו עזרה כלשהי להכנת טכס נשואי. תשובתו של אבי היתה, כי אין בידו לעשות רב למעני, ויעץ לי שאדבר על כך עם אשתו.

אמי־חורגתי גילתה את אוזני כי אבי לא יהיה נוכח בטכס נשואי, אך הבטיחה לי בכל לשון של הבטחה כי היא תגיש לי עזרה כספית לצורך נשואי בלא ידיעת אבי. נפרדתי מהוריי בחמימות רבה, כשתקוות חדשות מתעוררות בלבי.

במשך שבוע ימים צפיתי לעזרתה של אמי חורגתי כפי שהבטיחה לי שתגיש לי בסתר, אך היא לא הופיעה ולא ראיתיה כלל. לבסוף נואשתי מעזרתה ונסעתי עם שושנה לבקש את עזרתם של אמי ושל אבי החורג. אמי ואבי החורג שמחו מאוד לתמורה שחלה בי, עם החלטתי להינשא, והבטיחו להגיש לי את מלוא העזרה, במידה שתשיג ידם.

טכס הנשואין נערך בבית הוריה של שושנה. היה זה טכס צנוע מאוד. מלבד אמי, אבי החורג ובתו מלכה, לא הופיע איש מבני משפחתי. חשתי עצמי עלוב ומרומה. עד תום הטכס השליתי את נפשי בשווא, כי אבי ישכח את כל אשר היה בינינו ויופיע לחתונתי. ייחלתי לבואו בלב נואש, אך לאכזבתי הרבה לא הופיע אבי, לא הופיעו אחי בני אבי ואף לא הופיעה אשתו, אשר הבטיחה לשווא לתמכני. עתה ידעתי כי היא השתמשה בהבטחתה כטכסיס להפטר ממני בלא ריב. אבי החורג היה הרוח החיה בטכס ורק בזכות רוחו הטובה נסתיים הכל בכי טוב.

הכיתי אותה מכות־רצח

המשכתי בעבודתי בבית־מלאכה לפחחות, אשר בו עבדתי זמן מועט טרם נשואי. עול המשפחה העיק עלי מועקת משנה, תחת אשר קויתי כי צעד זה יביא רווחה בנפשי. לעתים תכופות, בחזרי מעבודתי עייף ומעוצבן, הייתי שופך את זעמי על אשתי ומכה אותה מכות נמרצות. היא היתה מקבלת את מכותיה מידי באהבה ומשתדלת להרגיעני בדברי כיבושין. משנרגעתי, הייתי מתחרט על מעשי אלה ולעתים התפרצתי בבכי אשר חינק את גרוני וכך חזר אלי כעסי וכירסם את לבי ביתר שאת. גם התקפותי חזרו ונשנו מפעם לפעם. זכורני שבאחד הימים ביקרתי יחד עם אשתי בבית הוריה ושוחחתנו עמם ארוכות. לפתע חשתי כאב חד בראשי שהלך וגבר במהירות מסחררת. כעבור דקות מספר אבדתי את עשתונותי והתעלפתי. כעבור חצי־שעה התעוררתי ומצאתי את עצמי במיטה מוצעת לבן ומסביבי יושבים אשתי וכל בני משפחתה ונועצים בי מבטים מלאי דאגה.

משהתאוששתי, חזרתי עם אשתי לחדרנו ולמחרת היום יצאתי לעבודתי כרגיל.

יום אחד, בשעה שחזרתי מעבודתי, עברתי ליד ביתו של אב וראיתיו עומד בחזית הבית ומשוחח עם אחד מאנשי השכונה. משעברתי על פניו שמעתיו סח לחברו בהדגשה יתירה, כשהוא מגניב לעברי מבטים פוזיזים: „הוא ממזר וגם בנו יהיה ממזר!" מלים אלה נסכו בי תחושה, כאילו נותקתי כליל מן העולם. „אין עוד איש בעולם הדורש את טובתי," חשבתי בלבי.

כסהרורי גררתי את עצמי בפיק ברכיים והגעתי לחדרי. אשתי, אשר הסכינה זה מכבר לראות את פני חמוצים, לא שערה כלל שחלה איזו תמורה רעה בהלך רוחי, ופתחה עמי בשיחת יום יום. דבריה היו לי לזרא והגבירו בי את חמתי. הנפתי את ידי ומיחתי לה שתי סטירות על פניה. היא שלחה בי זוג עיניים תמהות ותמימות ורחמי נכמרו עליה. החילותי לבכות ולהזיל דמעות כתינוק שהוכה על אחוריו. אשתי החלה לנחמני ולהרגיעני בליטופיה, אך לא יכולתי להתנחם, כי הכאב בלבי הפצוע גבר יותר ויותר.

„למה לך לסבול בגללי?" שאלתיה, „בואי נתגרש וחסל."

„אל תדבר שטויות," אמרה אשתי בפחד כמוס. „לך לישון ולכשתקיץ תדבר אחרת."

„האם תהרוג אותי?"

יום אחד, בלכתי לבית ההסתדרות, פגשתי באבי וברכתיו לשלום. הוא לא השיב לברכתי והיפנה את מבט מנני והלאה. נתבעסתי מאוד והתקרבתי אליו. התייצבתי ממולו ושאלתיו בכעס מוסתר: „אבא! מדוע לא השבת לברכתי?"

„אינני מחוייב ואינני רוצה לומר לך שלום," השיב אבי בכעס וביקש להמשיך בדרכו, אך אנוכי התיצבתי מולו ועצרתי בעדו:

„מדוע אינך רוצה לברכני לשלום?" שאלתי, כשאני מרסן את עצמי לבל אתפרץ מכעס.

„מכיוון שאינך בני," השיב לי אבי בבטחון שחצני.

עתה עברתי להתקפה גלוייה ואמרתי לו בתוקף: „אבא, אל תחפש לך צרות ממני. אם באמת ובתמים אינני בנך מדוע קבלת אותי לביתך לראשונה והחזקת אותי במשך שלוש שנים? את כספי אתה משתמש בעבודתי קבלת מידי ברצון, וגם בהיותי בצבא קבלת בזכותי תמיכה ברצון רב. ועכשיו, כשאינך זקוק לי, אתה מעיז לומר שאינני בנך?"

אבי לא נרתע מצעקותי וענה לי בשקט מרגיז: „את כל זאת עשיתי כיון שרחמתי עליך ולא רציתי להעליב אותך ואת אמך. אולם אתה אינך יודע להעריך זאת. כי אילו הערכת את מעשי הטובים עמך, היית משלם לי כפל־כפליים מכל אשר שלמת לי עד כה." חמתי בערה בי עד להשחית ושאלתיו בזעם: „אמור לי עכשיו מיד ובלי התחכמויות האם אני בנך או לא?"

„אינך בני, ולא אסכים שתהיה בני," השיב לי אבי בשחצנות.

„באם הנני בנך, אני דורש ממך שתבוא אתי לבית המשפט ותצהיר בשבועה שהנני בנך. ואם לאו, שלם לי איפוא את כל הכסף אשר קבלת מידי בהיותי בביתך." נזדעקתי לעומתו בכעס גלוי.

אבי צחק במלאכותיות רבה ואמר לי: „מוטב שתלך לך ותחדל להתערב בעניינים שהיו ביני ובין אמך."

חשתי עלבון צורב והוספתי לדבר בכעס: „אני מקציב לך אורכה של חודש ימים להחליט באיזו דרך הנך חפץ ללכת. אך דע לך כי אם לא תבחר באחת בשתי הדרכים שהצעתי לפניך, הרי לפני דרך שלישית עבורך, ובה אגרום לך צרות אשר טרם חלמת אודותן."

„מה תוכל לעשות לי, האם תהרוג אותי?" שאלני אבי בלעג.

„אם הנך קורא לזה צרות, ובכן גם באמצעי זה עלול אני לנקוט באם לא תצהיר בבית המשפט שהנני בנך, או שתשיב לי את הכסף שקבלת מידי, ואשר אתה טוען כי חייב הייתי לשלם לך כפל כפליים על סכום זה. נוסף לזאת," הוספתי, „מוטב יהיה אם תחדל להלך רכיל עלי ועל אמא, כי גם לי יש רצון לחיות כמוך."

אבי גיחך בלעג וענה לי: „לא איכפת לי גם אם תמות. לא אלך עמך לבית המשפט, ולא אשלם לך אף פרוטה אחת. את אשר עם רצוני אעשה ולא אשאלך דבר."

„זכור, אבא! לפניך חודש ימים לפסוק בעצמך את גורלך," אמרתי לו והלכתי לבית־ההסתדרות.

משחזרתי מבית־ההסתדרות היה ביתי מלא שוטרים, אשר זה עתה סיימו את החיפוש בביתי. אשתי עמדה באחת הפינות אובדת עצות ולא הבינה את כל הנעשה סביבה.

„את מי אתם מחפשים?" שאלתי בתמהון את סמל המשטרה.

„אותך אנחנו מחפשים." ענה הסמל בהחלטיות שאין לעריר עליה.

„מה קרה?" שאלתי מופתע.

הסמל ענה לי שוב באותו קול מלא בטחון: „אביך היד אצלנו זה עתה והתלונן בפנינו כי אתה איימת להרגו באקדח שהראית לו."

„זה שקר!" נזעקתי לעומת הסמל. „לא הראיתי לו כל אקדח ואין ברשותי דבר כזה."

הסמל הסיעני לתחנת המשטרה עמו והציגני בפני הקצין. „זה כמה פעמים הופעת לפני עקב סכסוכים עם אביך," אמר לי הקצין בקול מטיף. „מדוע לא תגמור את הענין אחת ולתמיד בבית המשפט, בכדי שלא תצטרך להופיע מפעם לפעם בפני?"

„אין ברצוני לתבוע את אבי למשפט," עניתי. „רצוני הוא רק שאבי יצהיר בבית המשפט כי אני הנני בנו החוקי. עם זאת," הוספתי, „גם אילו רציתי לתבוע את אבי לדין, לא הייתה בידי אפשרות לעשות זאת מאחר שאין הפרוטה מצוייה בכיסי לשם כך."

„אביך טוען כי אתה דרשת ממנו סכום של 3000 ל"י," אמר הקצין בשלחו בי מבט בוחן.

שקריו של אבי ההדימוני והרגיזוני כאחת. שלחתי בקציר מבט משתומם לשמע הסכום הגדול שצרם את אזני, ולא מצאתי מענה לפי. אך מיד התאוששתי ואמרתי לקציר בהחלטיות: „באם שיקר אבי שדרשתי ממנו סכום של 3000 ל"י, ידע איפוא לבטח כי סכום זה מגיע לי ואני מודיע לך אדוני הקצין, שבאם לא ילך עמי אבי לבית המשפט ויצהיר בשבועה כי אני הנני בנו יוצא חלציו, אדריש ממנו בדיוק את אותו הסכום שהוא שיקר שביקשתי מידיו. ובכסף זה אתבע אותו לדין בעד כל הצרות אשר עולל לי ולאמי."

הקצין שלח בי מבט לגלגני ואמר לי: „בטוחני כי לא תגע באביך לרעה."

„אינני יודע בדיוק מה עלולות להיות תוצאות סירובו של אבי למלא אחר מבוקשי," עניתי, „אך באם הוא לא יבחר באחת משתי הדרכים שהצעתי לו, חוששני שישלם בחייו, או שאציק לו עד כדי כך שלא ישוו יותר חייו."

„לך הביטה וחשוב על דבריך האחרונים אשר דברת," אמר לי הקצין בחשיבות. „ובטוחני כי לאחר שתרגע מכעסך תחזור בך מכל ההבלים האלה." עזבתי את תחנת המשטרה וחזרתי לדירתי.

בהיכנסי לחדר מצאתי את אשתי נרגשת מאוד, ומאידך שמחה לבואי, כאילו לא ראתני זה שנים רבות. הרגעתיה ואמרתי לה כי הכל שב על מקומו ואין לי עוד כל עניינים עם המשטרה.

למחרת היום, בחזרי מעבודתי, עברתי ליד בית אבי וראיתיו ניצב ליד השער, כשפניו מופנות לכיוון אשר אליו הלכתי, כך שהוא לא הבחין בי כלל. קרבתי אליו וניצבתי לפתע מולו. הוא הופתע מאוד, אך מיד התעשת ואמר לי בכעס מהול בפחד: „מה רצונך?"

„האם לא התביישת לשקר במשטרה?" שאלתיו בקול קר ומאיים.

„שמע, יעקב! מוטב שתחדל להתחכם אתי, כי גם אני יכול להציק לך," אמר לי ביתר בטחון.

„ומה היה עד עתה? האם לא הצקת לי כלל?" שאלתיו באותו טון שדברתי אליו קודם לכן.

„עד עתה לא נגעתי בך לרעה ולא גרמתי לך כל צרות," ענה לי אבי. „אך דע לך יעקב, כי אם אחליט מעתה לגרום לך צרות, יהיו חייך חיי גיהנום."

איומיו של אבי לא הפחידוני כלל, שכן לא יכולתי לתאר בדמיוני שעלול אני להיות יותר אומלל מאשר הייתי. אך בכל זאת עשיתי נסיון נואש לדבר אליו בצורה עדינה ולסדר את ענייני אתו בכי טוב:

„מדוע הנך מסרב להבהיר לי את כל המסתורין האופפים אותי, ואדע אחת ולתמיד אם בנך אני או שהנני „ממזר" כשם שאתה מכנה אותי מאחורי גבי?" אמרתי לו במורת רוח.

„בדרך זו אני מסכים לגמור אתך," אמר לי אבי.

עליצות פתע תקפה את נפשי, ואלף מיני מחשבות חסרות־קשר נבזקו במוחי באחת, ולא יכולתי לתפוס גם אחת מהן על מנת לעצבן לכלל דעה ברורה.

„מתי נברר זאת והיכן?" נחפזתי לשאול את אבי, לאחר הפסקה קצרה.

„באמצעות הרב ישעיה," אמר לי אבי בנחת.

„אימתי נעשה זאת?" שאלתי בסקרנות כשלבי הולם בי בעוז.

אבי ציוני לגשת לבית הרב ולהודיעו כי אנו מבקשים להתראות עמו בצוותא ביום הראשון. נחפזתי מיד לבית הרב והודעתי לו את אשר ציוני אבי, וסיפרתי בקצרה את כל פרשת הסכסוך הארוך הקיים בינו ובין אבי. גליתי לו כי איימתי על אבי להורגו, באם לא יבחר באחת משתי הדרכים שהצעתי לפניו, וסיפרתי את ענייני עם המשטרה.

הרב השיב לי שיש ברצונו לדבר תחילה עם אבי ואחי יחליט אם לקבל את הענין לידיו או לאו. הסכמתי לדבריו בלא שיקולים רבים, אם כי נחשתי במסתרי לבי, כי שיחתו המוקדמת של אבי עם הרב, טומנת בחובה מכשול קשה בדרכי לגילוי המסתורין. אך לא היתה זו עת לשיקולים, הה זה מאורע כביר לדידי והתעלמתי בעל־כורחי מסיוסים אלה.

ביום הראשון הופענו אבי ואני בבית הרב ובקשנו לראותו, אך הוא לא נמצא בביתו חכינו לו ליד הבית כחצי שעה לבסוף נואשנו מלצפות לו וחזרנו על עקבותינו. בדרך ביקשתי מאת אבי שיקבע עם הרב ראיון עבור שנינו למועד אחר, והוא השיב לי על כך בחיוב.

ביום השני נגשתי לבית אבי ושאלתיו אם נפגש כבר עם הרב, והוא השיב לי שלא ראהו עדיין.

„הוא לא יסכים..."

ביום הרביעי צפתה לי אכזבה רבה. את אשתי השארתי בבית אמי למשך שבועיים ימים, שכן היתה חלשה בגופה וחפצתי במנוחתה בבית אמי. חזרתי לפתח־תקוה בגפי.

הגיעי לשכונה, פגשתי בדרך מקרה ברב ישעיה. ששתי לקראתו ושאלתיו, אם פגש את אבי. לשמע תשובתו נפלו פני כליל.

הוא סח לי שאבי אמר לו, כי הוא לא יסכים בשום פנים להצהיר בשבועה כי אני הנני בנו, וכמו כן, לא יעניק לי אף פרוטה שחוקה אחת מכל אשר בקשתי מידיו, תמורת משכורתי אשר מסרתי לידיו בהיותי בביתו.

דמי נתרתח בי וזיעה קרה כסתה את כל גופי.

„אני מצדי מיעץ לך לתבוע את אביך למשפט ברבנות הראשית," אמר לי הרב כמשתתף בצערי.

„ייתכן שאעשה את הצעד הזה," אמרתי לרב ביאוש, „אך אם אז יעמוד על סרובו, אינני מקנא בו עוד, כי זה מכבר יצאתי מדעתי."

נפרדתי מהרב במורח־רוח והלכתי לחדרי. במשך כל הלילה כמעט ולא עצמתי עין. סיוטים ודמיונות שונים הטרידוני בלי הרף, מיחושי ראש תקפוני חליפות. למחרת, ב־21 במאי 1953, נגשתי בבוקר השכם לבית אבי ובקשתי לראותו, אך הוא נמצא כבר במקום עבודתו ונאלצתי לשוב כלעומת שבאתי. בשעות המאוחרות, של אחר הצהרים בקשתיו בביתו, אך נאמר לי כי עדיין לא חזר מעבודתו.

„אף אם יעלה הדבר בדמי."

שוב חזרתי על עקבותי, ושבתי לבית אבי כעבור רבע שעה. שאלתי את אמי החורגת אם כבר חזר מעבודתו והיא השיבתני כי הוא נמצא בחצר מאחורי הבית. נגשתי למקום וראיתיו עובד בגינת הירק.

„שלום אבא," ברכתיו.

אבי הפסיק את עבודתו וענה לי בלעג: „אינני אביך אלא רק ידידך בלבד."

„לדידי אתה נחשב לאבי ולא לידידי," עניתי לו בפנים רציניות. גיסי, אשר עמד במרחק כמה פסיעות משנינו ועסק בתיקון אופניו, הקשיב לשיחתנו רב קשב, אך לא פצה את פיו.

אבי נתכעס פתע ואמר לי: „אם הנך מכנה אותי בשם אבא, ובכן לך לך לכל הרוחות."

„באם אלך למקום כזה. תלך גם אתה עמי," זרקתי בפניו בכעס.

(המשך בעמוד 14)